

Archeologisch onderzoek Galgeveld 6 te Sint Joris (Beernem)

Inleiding:

Raakvlak ontving van de eigenaar van het terrein (Roland Vanneste) een melding dat hij bij graafwerken (het verbouwen van een bestaande woning tot appartementen) een bijzondere structuur had aangetroffen. Bij het ter plaatse gaan werd een verbrande zone vastgesteld, deze was deels verstoord door de bouw van het huis (in 1926-1927) deels door de recente graafwerken (deze werden evenwel direct stopgezet). De oorspronkelijke vorm was dus niet te bepalen. De eigenaar vertelde ook dat bij graafwerken 2 jaar geleden in de tuin een gelijkaardige, maar dan ronde structuur met ingang werd aangetroffen. Mogelijks kan "de ingang" verklaard worden als het stookkanaal van een oven. Met deze gedachte, werd een vondstmelding bij het Agentschap R.-O. Vlaanderen gemeld. Via Mark Dewilde van het VIOE werd vervolgens een machtiging tot onderzoek verkregen. Op deze manier kon Raakvlak deze structuur verder onderzoeken.

Situering van de site:

Het onderzoeksgebied is gelegen in het Galgeveld 6 te Sint Joris (Beernem). De kadastrale gegevens zijn: afdeling 3 sectie B perceel 416b4

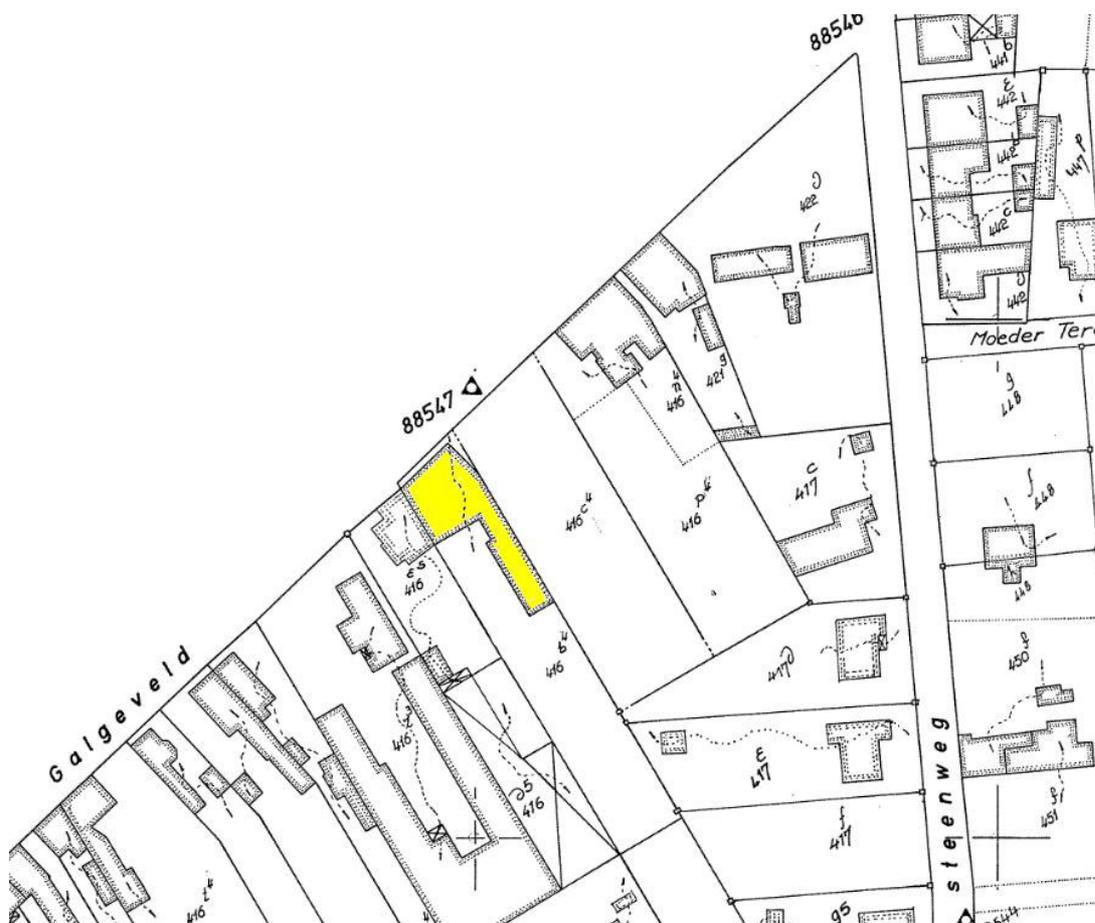


Fig. 1: Situering op het kadasterplan



Fig. 2: Situering op de topografische kaart

Historische gegevens:

- De geschiedenis van St. Joris ten Distel

Oorspronkelijk werd er in dit gebied een kapel gebouwd, toen al gewijd aan de doden van de draak, Sint-Joris. De stichting van de parochie is redelijk precies terug te vinden. In 1242 bakende de bisschop van Doornik, Walter van Marvis hier een gebied af met de kapel als middelpunt. De kapel en later de kerk werd verscheidene malen verwoest en weer opgebouwd. Behouden bleef echter een uniek Sint-Jorisbeeldje. Een prachtige en levendige afbeelding van Sint-Joris als ruiter uit de 15de eeuw.

De oudste schrijfwijze van Sint Joris is 'Diesselle' .

Over het achtervoegsel 'ten-Distel' zijn heel wat theorieën ontwikkeld. Meest voor de hand liggend is de verwijzing naar een gebied met distels. Een andere verklaring is het feit dat Sint-Joris in de streek bekend was als bedevaartsoord tegen puisten en huidziekten, één van die ziekten werd 'distel' genoemd. De echte naamsoorsprong is waarschijnlijk te verklaren als een verwijzing naar een woest en onvruchtbaar gebied met de naam 'diesele'.

Volgens de overleveringen zou een edelman hier in de 10de eeuw een kapel hebben gebouwd ter ere van de Heilige Joris, als dank omdat hij tijdens een jachtpartij gered werd uit de handen van struikrovers.

In het dorp getuigen het Pelderijn (schandpaal), de Kooldreef en het kasteel 'de Lanier' nog van de middeleeuwse heerlijkheid van Sint-Joris. Het kanaal speelt uiteraard ook een rol in de geschiedenis van Sint-Joris. Lange tijd werd er vanuit Sint-Joris naar Gent en naar Brugge gevaren met de barges, de zogenaamde marktschepen. Via het kanaal werd Sint-Joris van dennenstammen voorzien, de grondstof voor de belangrijkste nijverheid van het dorp: het lattenklieven of de 'lattenspletterij'. De latjes werden gebruikt voor bepleistering en stucwerk. Vanaf 1888 kende de lattenklieverij in Sint-Joris een grote bloei, door de komst van het houtbedrijf Lemahieu. Heel het dorp was bij het lattenklieven betrokken. De

latten werden ook naar het buitenland uitgevoerd. Door de komst van de moderne bouwmethodes na WOII behoort het lattenklieven voorgoed tot het verleden.

- Historische kaarten
 - De Ferrariskaart (1771-1778)



Fig 3: Op de Ferrariskaart (1771-1778) is op de hedendaagse locatie Galgeveld 6 niks te onderscheiden. In de dichte nabijheid bevindt zich wel een groot gebouw/hoeve. Deze is gelegen op de hoek van de hedendaagse straten Galgeveld en Maria-Aalterse Steenweg.

Het archeologisch onderzoek:

In de voorste kamer van het huis was een diepe put uitgegraven. Slechts in 2 hoeken was nog een zone met verbrand zand bewaard gebleven. De bouw van het huis in 1926-1927 heeft de bovenstructuur volledig verstoord, enkel een laag van ca. 15-20 cm dik verschroeide moederbodem kon worden vastgesteld. Er was helaas geen duidelijke structuurvorm af te leiden.

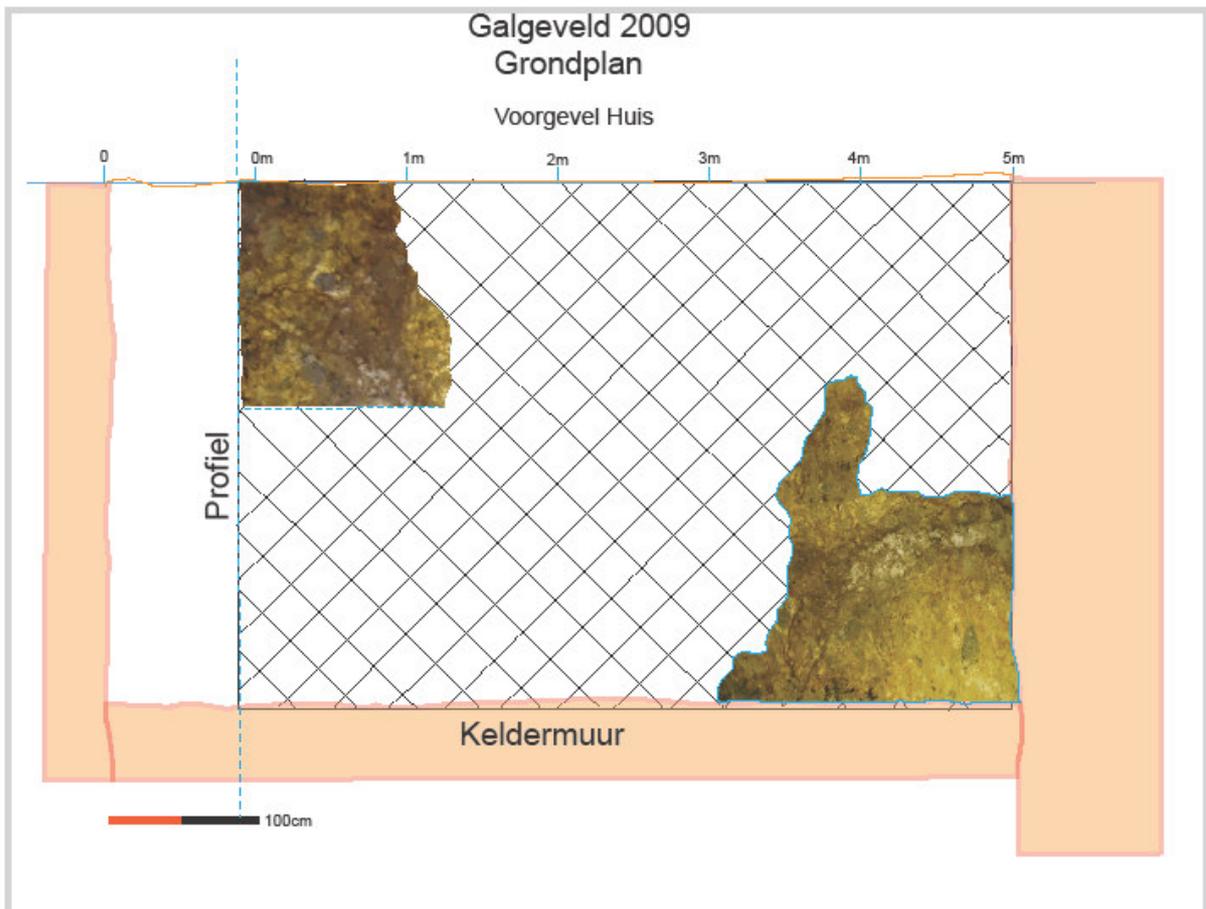


Fig. 5: Grondplan met zicht op de bewaard gebleven structuren.

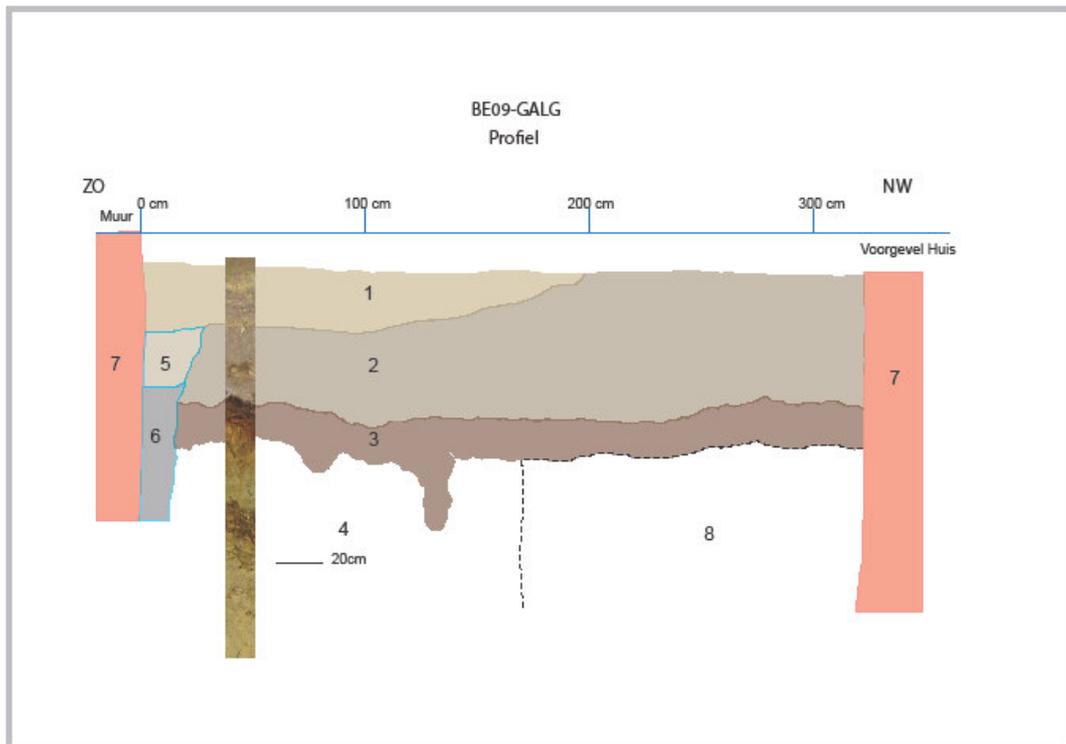


Fig. 6: Profiel ZO-NW. Beschrijving: 1 beige-grijs zand, recente verstoring; 2 grijze ophogingslaag te dateren bij de bouw van de woning 1927-1928, 3 verbrande bruinrode zandige laag; 4 pleistoceen zand; 5 & 6 aanlegkuil bij bouw van muur woning; 7 recente bastenen muur; 8 bewaard gebleven in grondvlak



Fig. 5: Foto van het profiel en een deel van de bewaard gebleven structuur.

Er zijn twee mogelijkheden om deze sporen te interpreteren:

- een brandlaag

Argumenten hiervoor zijn de grote oppervlakte van de verbrande zone.

- een ovenstructuur

Argumenten hiervoor zijn de verklaring van de eigenaar dat hij bij graafwerken 2 jaar geleden in de tuin een gelijkaardige, maar dan ronde structuur met ingang had aangetroffen. De ingang zou dan als stookkanaal van een oven kunnen geïnterpreteerd worden. Tijdens deze graafwerken werd eveneens een voorwerp aangetroffen, mogelijk een proen.



Fig. 5: Voor en achterzijde van een "mogelijke proen"

Toekomst

In 2010 plannen de eigenaars graafwerken in hun tuin voor de aanleg van een ondergrondse parkeergarage. Hun bouwvergunning hebben ze reeds ontvangen, ze voeren zelf alle werken uit. We blijven contact met hen houden en plannen dan een vervolgonderzoek. Zodra de startdatum gekend is, zal Raakvlak een vergunning aanvragen.

Mogelijks zullen deze bijkomende graafwerken meer duidelijkheid verschaffen over de aangetroffen structuur.